

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Deres ref

Vår ref
23/6850-

Dato: 30. januar 2024

Avgjørelse av klager på vedtak om kvotejakt på gaupe i regionene 1, 2, 3, 5 og 6 i 2024

Klima- og miljødepartementet viser til klager på vedtak fattet av rovviltnemndene i region 1 (Vestland, Rogaland og Vest-Agder) 27. oktober 2023, region 2 (Buskerud, Telemark, Vestfold og Aust-Agder) 8. november 2023, region 3 (Oppland) 19. oktober 2023, region 5 (Hedmark) 27. oktober 2023, og region 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag) 27. oktober 2023 om kvotejakt på gaupe i 2024.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndene i region 1, 2 og 5 sine vedtak om kvotejakt på gaupe i regionen for 2024. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at det vurderes som mest sannsynlig at den vedtatte kvoten vil medføre at bestanden etter neste års yngling fortsatt vil oppfylle det fastsatte bestandsmålet for regionen, og at bestanden skal forvaltes så nært bestandsmålet som mulig. Departementet viser også til at det årlig registreres tap og skade på beitedyr forårsaket av gaupe i regionene.

På bakgrunn av Miljødirektoratets faglige tilråding, gjør departementet enkelte endringer i vedtakene i region 3 og 6. Miljødirektoratet viser i sin faglige tilråding til at registreringene av familiegrupper tyder på at bestanden i region 3 ligger noe lavere enn prognosemodellen estimerer. Departementet viser til at Miljødirektoratet mener at en reduksjon av kvotestørrelsen vil redusere sannsynligheten for at bestanden etter neste yngling havner under bestandsmålet i region 3. Departementet er enig i dette. På den andre siden har bestanden ligget noe over det regionale bestandsmålet over noen år. Departementet endrer derfor totalkvoten fra 12 dyr til 11 dyr, og hunddyrkvoten fra 6 voksne hunddyr til 5 voksne hunddyr, hvorav 1 voksent hunddyr beholdes i

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Gro Kvelprud
Moen
22 24 59 46

reservekvote til 1. mars slik at rovviltnemnda, i samråd med sekretariatet, kan vurdere å fordele dette ut fra bestandssituasjonen og måloppnåelsen i regionen. Departementet overlater til rovviltnemnda, i samråd med sekretariatet, å fordele total- og hunddyrkvoten.

Rovviltnemnda i region 3 har anmodet at det blir satt vilkår om at familiegrupper av gaupe i beiteprioritert område er fredet frem til 28. februar. Bakgrunnen er de opplysninger som foreligger om gaupebestanden i region så langt i vinterens registreringsarbeid og ønske om å legge føre-var prinsippet til grunn. Departementet er enig i dette, og endrer vedtaket slik at familiegrupper av gaupe i beiteprioritert område unntas fra kvotejakt frem til 28. februar 2024.

I region 6 opprettholdes kvoten, men vedtaket endres i tråd med Miljødirektoratets anbefaling, slik at familiegrupper unntas fra kvotejakt til og med 28. februar 2024.

Saksgang

Region 1:

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 1 vedtok 27. oktober 2023 kvotefri jakt på gaupe i hele regionen i jakttida 1. februar til 31. mars 2024. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern 7. november 2023, NOAH – for dyrs rettigheter 17. november 2023 og Naturvernforbundet i Agder i klage mottatt hos sekretariatet for nemnda 24. november 2023. Rovviltnemnda behandlet klagen 6. desember 2023, og opprettholdt sitt vedtak. Klagen ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Region 2:

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 2 fattet 8. november 2023 et vedtak om kvotejakt på gaupe, med en samlet kvote på 21 dyr hvorav inntil 8 hunddyr eldre enn 1 år. Av disse ble 3 dyr, hvorav 2 voksne hunddyr, holdt tilbake som reservekvote. Det ble åpnet for kvotefri jakt i beiteprioriterte områder i tidligere Aust-Agder. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern 14. november 2023, Rovviltets Røst 16. november 2023 og NOAH – for dyrs rettigheter 20. november 2023. Rovviltnemnda behandlet klagen 13. desember 2023 og opprettholdt sitt vedtak. Klagen ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Region 3:

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 3 fattet 19. oktober 2023 et vedtak om kvotejakt på gaupe, med en totalkvote på 12 dyr/hunddyrkvote på 6 dyr over 1 år nærmere fordelt på tre områder. Vedtaket ble påklaget av NOAH – for dyrs rettigheter 1. november 2023 og Aktivt Rovdyrvern 23. oktober 2023. Rovviltnemnda behandlet klagen 20. desember 2023 og opprettholdt sitt vedtak. Klagen ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Rovviltnemnda sendte 25. januar 2024 et brev til departementet med anmodning om å unnta familiegrupper av gaupe fra kvotejakt i beiteprioritert område frem til 28. februar.

Region 5:

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 5 fattet 27. oktober 2023 et vedtak om kvotejakt på gaupe, med en totalkvote på 5 dyr, hvorav en hunndyrkvote på 2 dyr over 1 år fordelt på områder. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern 1. november 2023, NOAH – for dyrs rettigheter 10. november 2023 og Norges jeger- og fiskerforbund Hedmark (NJFF Hedmark) 10. november 2023. Rovviltnemnda behandlet klagen 7. desember 2023 og opprettholdt sitt vedtak. Klagen ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Region 6:

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 6 fattet 27. oktober 2023 et vedtak om kvotejakt på gaupe, med en totalkvote på 20 dyr, hvorav en hunndyrkvote på 7 voksne dyr fordelt på kvotejaksområder. Av totalkvoten er det en reservekvote på 4 dyr, hvorav 2 kan være voksne hunndyr. Nemnda åpnet for kvotefri jakt i hele Møre og Romsdal utenfor forvaltningsområdet, samt i kommunene Oppdal og Røros i Trøndelag. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern 7. november 2023, Fosen naturvernforening 12. november 2023, NOAH – for dyrs rettigheter 13. november 2023, Rovviltets Røst 16. november 2023 og Foreningen Våre Rovdyr 21. november 2023. Rovviltnemnda behandlet klagen 1. desember 2023 og opprettholdt sitt vedtak. Klagen ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Klagernes anførsler

Det vises til klagen i sin helhet. I behandlingen har roviltnemndene trukket fram følgende hovedpunkter fra klagen:

Region 1:

Aktivt Rovdyrvern:

«Aktivt Rovdyrvern (ARV) meiner det ikkje skal vere automatikk i kvotefri jakt på eit sterkt truga dyr. ARV viser til at det ikkje er registrert skade i regionen i 2023 og heller ikkje har det vore søknader om skadefelling eller gjeve skadefellingsløyve. Dette viser at det er få gauper i regionen, og at bestandsstatus er 0. ARV meiner at det nasjonale bestandsmålet er sett for lågt, og er ikkje i tråd med levedyktig bestand og dermed i strid med naturmangfaldlova § 1 og 5. Jakttrykket er høgt i andre regionar, til dømes i region 3, 5 og 6. Prinsipielt bør det ikkje opnast for kvotefri jakt på ein freda, sterkt truga dyreart og vedtaket til roviltnemnda må opphevast.»

NOAH – for dyrs rettigheter:

«NOAH går innleiingsvis gjennom faggrunnlaget for gaupe, ulike lover, forskrifter og konvensjonar som forvaltninga av rovvilt skal følgje. Gaupe er raudlista som sterkt truga i den siste raudlista frå 2021. Gaupebestanden låg i 2022 under det nasjonale bestandsmålet. Vidare blir det vist til at skadeomfanget grunna gaupe er lite i region 1 og er ikkje eit problem for beitenæringa. NOAH meiner vedtaket er i strid med § 16 i naturmangfaldlova (nml.)»

NOAH viser til den kvotefrie jakta jf. rovviltforskrifta og meiner nemnda sin praksis ikkje er i samsvar med rovviltforskrifta eller forvaltningsplanen for region 1, det er heller ikkje grunngeve kvifor det blir gjeve dispensasjon frå rovviltforskrifta § 11. Det blir vist til at det nasjonale bestandsmålet så vidt er nådd i 2023.

Vedtaket er ikkje basert på kunnskapsgrunnlaget, nml. § 8, og føre-var-prinsippet har ikkje blitt tilstrekkeleg vurdert, jf. nml. § 9. NOAH meiner vidare at rovviltforskrifta § 7 ikkje er følgd opp, der det m.a. skal gjerast ei vurdering av status til bestanden og forventta utvikling og sannsynleggjere at bestanden etter neste yngling framleis vil oppfylle det nasjonalt fastsette bestandsmålet for regionen. Det blir og vist til at føre-var-prinsippet i nml. § 9 ikkje er lagt vekt på i saka, er nytta feil og at det ikkje tek omsyn til overlevinga til den nasjonale gaupebestanden. NOAH meiner generelt at det ikkje skal vere kvotefri jakt i Noreg. NOAH meiner og at skadepotensiale ikkje er riktig vurdert.

Vedtaket til rovviltnemnda tek ikkje omsyn til kva tiltak som må til for å betre bestandssituasjonen til gaupe, jf. nml. § 5.

NOAH meiner vidare at felling av rovdyr ikkje er det mest effektive verkemiddelet for å førebygge skader. Det er heller ikkje teke omsyn til nml. § 10, økosystemtilnærming og samla belastning, og det blir vist til at gaupe er kritisk truga og bestanden i Sverige er minkande. NOAH viser og til nml. §5, forvaltningsmål for arter, og at påverknaden på den norske gaupebestanden må vurderast, med mål om å forbetre bevaringsstatus for gaupe. I tillegg blir det vist til at Bernkonvensjonen artikkel 2 og 7.

NOAH ber om rovviltnemnda sitt vedtak blir omgjort og at det ikkje blir tillate med kvotefri jakt på gaupe i region 1 i 2024.»

Naturvernforbundet:

«Naturvernforbundet meiner det skal vere plass til gaupe i regionen, og viser til at politikken til rovviltnemnda gjer at gaupe ikkje finnast her. Skadepotensialet er ikkje dokumentert, og tala viser at det er lite eller ingen skade av gaupe. Naturvernforbundet viser vidare til Noreg sine forpliktingar til m.a. FNs naturpanel, at naturmangfaldlova ikkje blir følgd opp og at gaupe er ein sterkt truga art på raudlista. Det blir og etterlyst betre samhandling med nemnda i arbeidet med forvaltningsplanen for regionen.»

Region 2:

«NOAH - for dyrs rettigheter klager i brev av 20. november 2023 på rovviltnemndas vedtak om kvotejakt på gaupe i 2024. Det anmodes om å ikke åpne for kvotejakt på gaupe i region 2 i 2024. Klagen er omfattende og gjengis ikke i sin helhet. Se vedlagt klage fra NOAH for dyrs rettigheter.

NOAH viser til at gaupe er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste, og at vedtaket utgjør en uforsvarlig forvaltning av en sterkt truet gaupebestand. Det vises til brudd på naturmangfoldloven §§ 4, 5, og 16 tredje ledd og § 18 bokstav b. De vises også til brudd på artikler 2, 7 og 9 i Bernkonvensjonen. NOAH mener at sakens kunnskapsgrunnlag ikke er rimelig i forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. NOAH mener at rovviltnemndas bruk av naturmangfoldlovens §§ 9 (føre-var-prinsippet) og 10 (økosystemtilnærming og samlet belastning), er feil.

Videre vises det til at den fastsatte kvoten er uforholdsmessig høy sett opp mot skadeomfanget og andre årsaker til tap. Det vises også til at vilkåret om høstingsverdig overskudd, ikke er oppfylt. Saksframlegg sak 12/2023 – Klage på vedtak om kvote for jakt på gaupe i 2024.

Dersom vedtaket opprettholdes, ber NOAH om at deres understrekninger besvares av rovviltnemnda.

Rovviltets Røst klager i brev av 16. november 2023 på rovviltnemndas vedtak om kvotejakt på gaupe i 2024. De anmoder primært om at vedtaket avvises og sekundært om at selve kvoten og hunndyrkvoten halveres, i tillegg til null jakt i jaktområde 2. Klagen er omfattende og gjengis ikke i sin helhet. Se vedlagt klage fra Rovviltets Røst.

I klagen vises det til at et uttak på åtte voksne hunngauper svekker muligheten for å nå bestandsmålet den kommende overvåkningsperioden. Rovviltets røst forventer at forvaltningen benytter allment tilgjengelig informasjon i langt større grad for å etterstrebe sameksistens og ikke-dødelige forebyggende tiltak, og viser til at predasjon på beitedyr i regionen er marginal og langt på vei kan forebygges. Rovviltets Røst kan ikke se at rovviltsituasjonen i regionen gjør at naturmangfoldlovens § 5 skal tilsidesettes.

Rovviltets røst protesterer på at det åpnes for kvotefri jakt i de beiteprioriterte områdene i tidligere Aust-Agder. Det vises til at dette ytterligere vil forsterke ubalansen i økosystemet.

Det vises til at rovvilt er viktig for næringsvirksomhet som fokuserer på naturopplevelser, og at muligheten for å fange gaupe på kamera kan bidra positivt til økonomien i kommunene. Det vises spesifikt til Dalen Villmarkssenter i Tokke kommune. Rovviltets Røst ønsker å redusere kvoten i jaktområde 2, og i Tokke kommune spesielt, av hensyn til en slik næring.

Aktivt Rovdyrvern (ARV) klager i brev datert 14. november 2023 på rovviltnemndas vedtak om kvotejakt på gaupe i region 2 for 2024. De anmoder

primært om at vedtaket omgjøres («ugyldiggjøres»). Klagen gjengis ikke i sin helhet. Se vedlagt klage fra Aktivt rovdyrvern.

ARV viser til at det regionale bestandsmålet på 12 familiegrupper er nådd, men at rovviltnemnda ikke har myndighet til å fatte vedtak om kvotejakt så lenge bestanden er på bestandsmålet og ikke over. De hevder at saksbehandlingen strider med rovviltforskriften § 8.

ARV anmoder om at familiegrupper unntas fra jakt gjennom hele jaktperioden. ARV protesterer på at det åpnes for kvotefri jakt på et sterkt truet dyr, slik det er åpnet for i jaktområde 5. ARV anmoder om at vedtaket ugyldiggjøres.»

Region 3:

«Under gjengis de viktigste punktene i klagen. For fullstendig innhold vises det til klagen som er vedlagt oversendelsen i sin helhet.

ARV

- ARV etterspør hvilken forskning og kunnskapsbasert datagrunnlag nemnda bygger premisset om at gaupe produserer et høstningsverdig overskudd på.*
- ARV er kritiske til at nemnda vedtar en høyere hundyrkvote enn det som var i sekretariatet sin innstilling.*
- ARV mener det ikke bør åpnes for kvotejakt i forvaltningsområde for gaupe.*
- ARV mener det beiteprioritert område ikke bør deles i to jaktområder.*
- Klager synes det er riktig at familiegrupper unntas fra kvotejakt.*
- ARV vil hevde at kvotejakt på gaupe i region 3 er lovstridig og i strid med naturmangfoldloven §§1, 5, 6, 8, 9, 10, 15, 18, rovviltforskriften §§ 1, 5, 7, 10, Grunnloven § 112, Bernkonvensjonen artikkel 2, 6 og 9, Viltloven § 19, Dyrevelferdsloven § 3 og Naturavtalen*
- ARV anmoder om at vedtaket forkastes og at det ikke åpnes for kvotejakt på gaupe i region 3 i 2024.*

NOAH

- NOAH mener det er svært kritikkverdig å åpne for jakt på gaupe i det hele tatt, som er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste.*
- NOAH mener at vilkåret om høstingsverdig overskudd ikke er oppfylt.*
- Rovviltnemnda har ikke vurdert konsekvenser av å skyte 12 gauper på det biologiske mangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 16 fjerde ledd. Vedtaket er basert på en uriktig rettsanvendelse av § 16 i naturmangfoldloven.*
- NOAH ber om svar på hvorfor ikke rovviltnemnda legger vekt på gaupas status som sterkt truet på rødlista, og hvordan nemnda mener at en art som befinner seg i en slik tilstand kan anses å ha et høstingsverdig overskudd.*
- NOAH mener at økosystemtilnærmingen og prinsippet om samlet belastning ikke har blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 9.*

- *Nemnda har anvendt prinsippet om samlet belastning feil, noe som har medført at vedtaket ikke viser at kvotejakt ikke setter overlevelsen av gaupebestanden i fare, og at vedtaket dermed fraviker fra forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 5.*
- *NOAH ber om at rovviltnemnda begrunner hvorfor naturmangfoldloven § 4/5 vedrørende den økologiske betydningen gaupa har i intakte og velfungerende økosystemer, ikke blir tilstrekkelig vurdert i denne saken.*
- *Vedtaket er i strid med naturmangfoldloven § 5 og med artikkel 2 og 7 i Bernkonvensjonen.*
- *Vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldloven § 8 og føre-var-prinsippet har ikke blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 9.*
- *NOAH ber om at effekten av nemndas årlige vedtak om kvotejakt på en sterkt truet art blir tydelig vurdert.*
- *Den fastsatte kvoten for kvotejakt på gaupe er uforholdsmessig høy tatt hensyn til skadeomfanget og andre årsaker til tap. Rovviltnemnda har ikke gitt noen begrunnelse eller vist til bevis om alvorlige skader av gaupe i regionen, eller vist at skadepotensialet er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad av vilkåret om skade i naturmangfoldloven § 18 bokstav b. De minner også om at omfanget av tap av sau og lam til gaupe har hatt en nedgang over tid i region 3.*
- *NOAH ber om at klagen tas til følge og at vedtaket omgjøres slik at det ikke tillates kvotejakt på gaupe i region 3.»*

Region 5:

«Under gjengis de viktigste punktene i klagen. For fullstendig innhold vises det til klagen som er vedlagt saksframlegget.

ARV

- *ARV etterspør hvilken forskning og kunnskapsbasert datagrunnlag nemnda bygger premisset om at gaupe produserer et høstningsverdig overskudd på.*
- *Hele region 5 er forvaltningsområde for gaupe, og bør derfor oppfattes som en gaupesone der det ikke tillates jakt, men der gaupa er totalfredet.*
- *ARV mener at rovviltnemnda ikke kan vurderes til å ha vedtakskompetanse når gaupe ligger på og ikke over det regionale bestandsmålet. Dersom en bruker avrundingsregel her, som det ble gjort i bjørnens tilfelle, må en avrunde ned og da ligger gaupe på 10 blank, altså på bestandsmålet, som ikke åpner for vedtaksmyndighet hos rovviltnemnda*
- *ARV vil hevde at jakt på 5 gauper hvorav to hunngauper er lovstridig og i strid med naturmangfoldloven §§1, 5, 6, 8, 9, 10, 15, 18, rovviltforskriften §§ 1, 5, 7, 10, Grunnloven § 112, Bernkonvensjonen artikkel 2, 6 og 9, Viltloven § 19, Dyrevelferdsloven § 3 og Naturavtalen*
- *ARV anmoder om at vedtaket forkastes og at det ikke åpnes for kvotejakt på gaupe i region 5 i 2024.*

NJFF Hedmark

- *NJFF klager på den geografiske avgrensningen for kvoten, og mener det er svært nyttig om minst en gaupe kan felles i forvaltningsområde for ulv.*
- *Dersom minst en av de fem gaupene kan bli felt i forvaltningsområdet for ulv, vil argumentet om rovviltreservat falle, og det være langt lettere å få gode takseringer fra hele ulvesona.*

NOAH

- *NOAH mener det er svært kritikkverdig å åpne for jakt på gaupe i det hele tatt, som er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste.*
- *NOAH mener at vilkåret om høstingsverdig overskudd ikke er oppfylt.*
- *Rovviltnemnda har ikke vurdert konsekvenser av å skyte fem gauper på det biologiske mangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 16 fjerde ledd. Vedtaket er basert på en uriktig rettsanvendelse av § 16 i naturmangfoldloven.*
- *NOAH ber om svar på hvorfor ikke rovviltnemnda legger vekt på gaupas status som sterkt truet på rødlista, og hvordan nemnda mener at en art som befinner seg i en slik tilstand kan anses å ha et høstingsverdig overskudd*
- *NOAH mener at økosystemtilnærmingen og prinsippet om samlet belastning ikke har blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 9.*
- *Nemnda har anvendt prinsippet om samlet belastning feil, noe som har medført at vedtaket ikke viser at kvotejakt ikke setter overlevelsen av gaupebestanden i fare, og at vedtaket dermed fraviker fra forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 5.*
- *NOAH ber om at rovviltnemnda begrunner hvorfor naturmangfoldloven § 4/5 vedrørende den økologiske betydningen gaupa har i intakte og velfungerende økosystemer, ikke blir tilstrekkelig vurdert i denne saken.*
- *Vedtaket er i strid med naturmangfoldloven § 5 og med artikkel 2 og 7 i Bernkonvensjonen.*
- *Vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldloven § 8 og føre-var-prinsippet har ikke blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 9.*
- *NOAH ber om at effekten av nemndas årlige vedtak om kvotejakt på en sterkt truet art blir tydelig vurdert.*
- *Den fastsatte kvoten for kvotejakt på gaupe er uforholdsmessig høy tatt hensyn til skadeomfanget og andre årsaker til tap. Rovviltnemnda har ikke gitt noen begrunnelse eller vist til bevis om alvorlige skader av gaupe i regionen, eller vist at skadepotensialet er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad av vilkåret om skade i naturmangfoldloven § 18 bokstav b.*
- *NOAH ber om at klagen tas til følge og at vedtaket omgjøres slik at det ikke tillates kvotejakt på gaupe i region 5»*

Region 6:

Under følger Klima- og miljødepartementets sammendrag av klagen.

Aktivt Rovdyrvern (ARV):

ARV mener bestanden er holdt kritisk lavt og dette øker risiko for at uforutsette hendelser kan gi store negative utslag på bestanden. Videre at vedtaket ikke tar hensyn til gaupas biologi og oppdatert økosystemkunnskap. *ARV hevder at kvotejakt på gaupe i region 6 er i strid med naturmangfoldloven §§1, 5, 6, 8, 9, 10, 15, 18, rovviltforskriften §§ 1, 3, 7, 10, Grunnloven § 112, Bernkonvensjonen artikkel 2, 6 og 9, Viltloven § 19, Dyrevelferdsloven § 3 og Naturavtalen. ARV ønsker at vedtaket omgjøres («ugyldiggjort»).*

Fosen naturvernforening:

Klager viser til nml. § 5 og at gaupe står på den norske rødlista for arter 2021 som sterkt truet. Klager viser til at tiden for store kvoter må ta slutt for å ta vare på genetisk variasjon og biologisk mangfold. Klager viser til at det ut fra NINA's rapport 774 (2011) og prognosemodeller utledet at hvis årets uttak er 7 hunndyr så vil antall familiegrupper før jakt 2025 være 11,2. Klager mener kvoten bør være 15 dyr hvorav 5 hunndyr for å holde bestanden stabil. Klager viser til at det har vært en liten økning i antall skader på småfe, men at det skyldes først og fremst mye skade i Tingvoll, og en liten økning på antall skader på tamrein, men at det er påvist svakheter i dokumentasjonsarbeidet som blant annet skyldes liten eller ingen kunnskap om andre medvirkende årsaker til tap. Klager har vanskeligheter med å forstå at en kan ha kvotefrie jaktområder når bestanden er så liten, den er kritisk truet. Spesifikt for Fosen, viser klager til at en for liten gaupebestand vil føre til mange hjortedyr, med påfølgende økning i flåttbårne sykdommer og flere trafikkulykker. Klager mener det ikke er behov for en kvote på to dyr på Fosen og at disse kan trekkes fra den totale kvoten. Klager mener den vedtatte kvoten må anses som for høy, og at det i bunn og grunn ikke er grunnlag for kvotejakt på gaupe. Klager mener det ikke skal være kvotefri jakt i regionen, at hunndyr i alle aldre og regioner skal inngå i hunndyrkvoten, at det ikke skal være noen reservekvote, ingen sammenslåing av delområder etter 1. mars og at vedtatt kvote på Fosen reduseres til null.

NOAH – for dyrs rettigheter (NOAH):

NOAH mener vilkåret om høstingsverdig overskudd, jf. nml. § 16 tredje ledd, ikke er oppfylt. Videre at økosystemtilnærmingen og prinsippet om samlet belastning ikke har blitt tilstrekkelig vurdert, jf. nml. § 10, og at vedtaket ikke er tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8, og det ikke er gjennomført tilstrekkelig vurdering av føre-var-prinsippet, jf. nml. § 9. NOAH mener den fastsatte kvoten er uforholdsmessig høy sett i forhold til tap forårsaket av gaupe. NOAH mener også at vilkårene for kvotefri jakt ikke er oppfylt i denne saken. NOAH konkluderer i sin klage som følger: *«NOAH – for dyrs rettigheter ber om at vår klage tas til følge og at vedtaket omgjøres slik at det ikke tillates kvotejakt eller kvotefri jakt på gaupe i region 6 i 2024. NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør svært uforsvarlig forvaltning av en sterkt truet gaupebestand, og er et brudd på nasjonal og internasjonal lov: §§ 4, 5 og 16 tredje ledd og 18 bokstav b i naturmangfoldloven, og artikler 2, 7 og 9 i Bernkonvensjonen. Tatt i betraktning at gaupe er kategorisert som sterkt truet i Norge, står rovviltnemndas kunnskapsgrunnlag ikke rimelig i forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. NOAH mener også at rovviltnemnda har anvendt føre-var-prinsippet og prinsippet om samlet belastning feil.»*

Rovviltets Røst:

Rovviltets Røst mener vedtaket ikke ivaretar artens biologiske, zoologiske Eller artens egenart i tilstrekkelig grad som forutsatt i lover og regler om forvaltning og avskyting av rovvilt. Rovviltets Røst mener gaupas predasjon på beitedyr i regionen langt på vei kan forebygges ved forebyggende tiltak og å fremme sameksistens med rovdyrartene i stedet for dagens tilnærming. Rovviltets Røst mener at et uttak av 7 hunddyr svekker rovviltregionens muligheter til å opprettholde regionens bestandsmål for kommende overvåkningsperiode. Rovviltets Røst mener rovviltsituasjonen i rovviltregionen ikke tilsier at nml. § 5 skal tilsidesettes. Rovviltets Røst mener kvotefri jakt ytterligere vil forsterke ubalansen i økosystemene. Rovviltets Røst mener rovviltneemnda bryter Naturavtalen mål 4 og 9. Rovviltets Røst krever primært vedtaket ugyldig, og sekundært en sterk redusering i individer.

Foreningen Våre Rovdyr (FVR):

FVR mener at vedtaket legger alt for lite vekt på nml. §§ 9 og 10. Videre at vedtaket ikke tar hensyn til den kraftige nedgangen i ynglende familiegrupper i regionen og det medfører stor risiko for å havne under det regionale bestandsmålet for gaupe neste år. FVR stiller spørsmål ved bruk av startkvote og reservekvote. FVR mener at selv om rovviltneemnda har myndighet til å treffe vedtak siden bestanden de tre siste årene i gjennomsnitt ligger over bestandsmålet, må nemnda ta hensyn til bestandsutviklingen. FVR mener bestanden av gaupe har de siste årene vært særdeles hardt beskattet. FVR viser til at vedtaket legger opp til omfattende inndelinger av kvoter og store kvotefrie områder, og at gaupe har store behov for sammenhengende leveområder og streifområder, noe som øker faren for overskyting av hunddyr innenfor ulike områder. Fjorårets feilskyting av for mange hunddyr bør få konsekvenser i form av an mye lavere kvote og en mer oversiktlig områdeforvaltning uten oppstykke områder med ulike kvoter.

Rovviltneemndenes vurderinger

Region 1:

Rovviltneemndas vedtak av 27. oktober 2023 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvotefri jakt på gaupe for 2024 i region 1 \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no)

Ved behandling av klagen har rovviltneemnda konkludert med at vedtaket om kvotefri jakt på gaupe i regionen er i tråd med rovviltforskrifta og naturmangfoldlova, og vedtaket er i tråd med nasjonale vedtak, og bygger på den siste oppdaterte kunnskapen fra fagmiljøene i Norge.

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 2:

Rovviltneemndas vedtak av 8. november 2023 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvotejakt på gaupe i rovviltregion 2 i 2024 \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no)

Ved behandling av klagen har roviltnemnda konkludert med følgende:

«Roviltnemnda har med grunnlag i klager fra NOAH – for dyrs rettigheter, Rovviltets Røst og Aktivt Rovdyrvern (ARV) vurdert tidligere vedtak om kvotejakt på gaupe i 2024 på nytt. Det har ikke framkommet ny kunnskap eller nye opplysninger som tilsier endring av vedtaket.

Vedtak av 8. november 2023 om kvotejakt på gaupe i 2024 opprettholdes, og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.»

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 3:

Roviltnemndas vedtak av 19. oktober 2023 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [kvote og område for kvotejakt på gaupe i Oppland i 2024 \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no)

Ved behandling av klagen har roviltnemnda konkludert med følgende:

«1. Om rettslige forhold:

Roviltnemnda viser til at klagen har innkommet innen fristen. Det anses at klagerne har rettslig klageinteresse i henhold til forvaltningsloven § 28.

2. Nemndas klagebehandling:

Roviltnemnda legger til grunn at nemnda har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak om kvotens størrelse og om fellingsområde, jf. viltloven § 9, naturmangfoldloven § 16, roviltforskriften §§ 4, 7 og 11 samt forvaltningsloven § 17. Roviltnemnda kan ikke se at det er innkommet nye opplysninger eller andre hensyn som ikke var kjent på vedtakstidspunktet.

Klagen tas etter dette ikke til følge. Roviltnemnda opprettholder sitt vedtak av 19.10.2023 i sak 35/23, og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.»

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

I brev av 25. januar 2024 anmoder nemnda Klima- og miljødepartementet om å unnta familiegrupper fra kvotejakt:

«Roviltnemnda i region 3 ønsker å sende en anmodning om at KLD endrer deres vedtak i sak 35/23 kvote for kvotejakt gaupe i forbindelse med departementet sin klagebehandling av vedtaket.

Nemnda ønsker at det blir satt vilkår om at familiegrupper av gaupe i beiteprioritert område er fredet frem til 28. februar.

Nemnda sender denne anmodningen med bakgrunn i de opplysninger som foreligger om gaupebestanden i region så langt i vinterens registreringsarbeid og med bakgrunn i det ønsker å legge føre-var prinsippet til grunn.»

Region 5:

Rovviltnemndas vedtak av 27. oktober 2023 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote og område for kvotejakt på gaupe i region 5/Hedmark i 2024 \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«1. Om rettslige forhold: Rovviltnemnda viser til at klagen har innkommet innen fristen. Det anses at klagerne har rettslig klageinteresse i henhold til forvaltningsloven § 28.

2. Nemndas klagebehandling: Rovviltnemnda legger til grunn at nemnda har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak om kvotens størrelse og om fellingsområde, jf. viltloven § 9, naturmangfoldloven § 16, rovviltforskriften §§ 4, 7 og 11 samt forvaltningsloven § 17.

Rovviltnemnda kan ikke se at det er innkommet nye opplysninger eller andre hensyn som ikke var kjent på vedtakstidspunktet. Klagen tas etter dette ikke til følge. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak av 27.10.2023 i sak 14/23, og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.»

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 6:

Rovviltnemndas vedtak av 27. oktober 2023 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote for kvotejakt på gaupe 2024 Region 6 Midt Norge \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda viser til at klagen har innkommet innen fristen. Det anses at klagerne har rettslig klageinteresse i henhold til forvaltningsloven § 28. Det er ikke fremkommet ny informasjon via klagen som tilsier at rovviltnemnda bør endre sitt vedtak i sak 32/23 kvote for kvotejakt på gaupe i region 6 2024.

Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak av 27. oktober 2023 i sak 32/23 Kvote for kvotejakt på gaupe i region 6 2024 og klagen oversendes dermed Klima og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.»

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet har den 23. januar 2024 kommet med en faglig vurdering av kvoter for jakt på gaupe i 2024, jf. rovviltforskriften § 18 første ledd.

Miljødirektoratet oppsummerer sin vurdering slik:

«Miljødirektoratet vurderer at kvotene som er vedtatt av de regionale rovviltnemndene om jakt på gaupe i 2024 ikke vil true bestandens overlevelse.

Basert på nasjonale bestandstall og prognoser for videre utvikling av gaupebestanden vurderer vi at total kvote satt for region 1, 2, 3, 5 og 6 vil mest sannsynlig medføre at bestanden av gaupe i Norge når det nasjonale bestandsmålet ved neste yngling.

Vi vurderer det videre som sannsynlig at Stortingets regionale bestandsmål vil kunne oppnås for region 1, 2, 5 og 6 med de vedtatte kvotene for jakt på gaupe som nemndene har vedtatt.

På bakgrunn av sist tilgjengelig informasjon om bestanden av gaupe i region 3, anbefaler direktoratet at totalkvoten reduseres til 10 individer og at hunndyrkvoten reduseres til 4 dyr, hvorav et hunndyr beholdes i reservekvote som Statsforvalter/nemnd kan vurdere å fordele ut fra bestandssituasjonen og måloppnåelsen for regionen etter 1. mars. Vi anbefaler også at familiegrupper unntas jakt innen beiteprioritert område frem til og med 28. februar 2024.

For region 6 vurderer vi at hunndyrkvoten kan være satt noe høyt, sett i forhold til prognosemodellen slik den framskriver sannsynligheten for at bestandsmålet skal oppnås før jakt i 2025. Imidlertid er tallene på regionnivå noe usikre, og bestanden i region 6 har ligget stabilt over bestandsmålet siden 2013, til tross for uttak av voksne hunndyr på henholdsvis 7, 13 og 9 i 2023, 2022 og 2021. Vi vil likevel oppfordre til at begrunnelsen for å ikke følge prognosemodellen kan framgå av vedtakene.»

Miljødirektoratet har i sin faglige tilråding redegjort for bestandssituasjonen og bestandsutviklingen for gaupe i de ulike regionene og i Norge, samt vurdert sannsynligheten for at bestanden etter neste yngling vil oppfylle det fastsatte bestandsmålet og om uttaket vil true bestandens overlevelse.

«Overvåkingsresultatet rapportert fra Rovdata i 2023 viser en bestand på 314 familiegrupper registrert i Skandinavia 2022/2023 (figur 1), og viser at den skandinaviske bestanden er noe større enn året før. Sammenlignet med 2021/2022 er det i 2022/2023 registrert 13 flere familiegrupper i Norge og 4 færre i Sverige. Dette tilsvarer en bestand på ca. 1 838 gauper, hvorav ca. 242,5 gauper i Norge og 1 417 i Sverige.

Gaupebestanden i Finland innen jakt sesong 2022/2023 er estimert å være anslagsvis 2 150 til 2405 gauper og er tilnærmet likt antallet for året før. Resultatene er basert på observasjoner av familiegrupper.»

Når det gjelder bestandens overlevelse konkluderer Miljødirektoratet blant annet med at «*Et samlet uttak av gauper tilsvarende nemndenes vedtak vil etter vår vurdering ikke kunne true bestandens overlevelse. Dette forutsetter at den svenske forvaltningen fortsetter med uttak på samme nivå som de senere år, uten større endringer.»*

«Det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe ble nådd i Norge i 2023. Med unntak av årene 2020 og 2021, har bestanden vært under det nasjonale bestandsmålet siden 2013. I 2023 har det igjen vært en økning til over bestandsmålet med 71,5 påviste familiegrupper i Norge. Dette er en oppgang på 13 familiegrupper sammenlignet med fjoråret.

I regionene 2, 3, 4, 5, 7 og 8 er det registrert en økning av familiegrupper, mens i region 6 er det en nedgang sammenlignet med 2022. I region 1 er det heller ikke i år registrert noen familiegrupper (vedlegg 1). Når man beregner gjennomsnittlig antall familiegrupper siste tre år ligger regionene 1, 2, 3, 5 og 6 på eller over det regionale bestandsmålet.»

Når det gjelder prognose før jakt 2024 i Norge skriver Miljødirektoratet at «*De nasjonale prognosene viser at det mest sannsynlige scenarioet er at antall familiegrupper vil ligge over bestandsmålet også før årets jakt. Basert på antall familiegrupper påvist før jakt i 2023 og kjent uttak av voksne hunndyr (≥ 1 år), gir prognosemodellen et estimat på 76 (75 % CI = 67–86) familiegrupper før jakt på landsbasis i 2024. Prognosemodellen viser at det er 8,5 % sannsynlighet for at gaupebestanden skal havne under det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper før jakt i 2024.»* Miljødirektoratet skriver at prognosen er heftet med usikkerhet, og at andelen voksne hunngauper som får fram unger som er i live den første vinteren kan variere en del mellom år og områder.

Når det gjelder prognose før jakt 2025, skriver Miljødirektoratet at det «*Ved et uttak av 27 hunndyr (totalt jaktkvote som er vedtatt for 2024) viser simuleringer fra prognosemodellen at bestanden av gaupe jakt 2025 vil ligge på 78 (75 % CI = 65–92) familiegrupper.»* Miljødirektoratet understreker at det er stor usikkerhet ved prognose to år frem tid.

Når det gjelder bestandens bestandsmålsoppnåelse i Norge, konkluderer Miljødirektoratet med at «*Basert på nasjonale bestandstall og prognoser for videre utvikling av gaupebestanden vurderer vi at total kvote satt for region 2, 3, 5 og 6 vil mest sannsynlig medføre at bestanden av gaupe i Norge når det nasjonale bestandsmålet ved neste yngling.»*

Miljødirektoratet viser til at det nasjonale bestandsmålet ble nådd i 2023.

Miljødirektoratet skriver dette om generelle kommentarer om å unnta familiegrupper fra kvoten:

«Miljødirektoratet mener det er fordelaktig at familiegrupper av gaupe som opptrer sammen unntas fra kvoten frem til og med 28. februar. Kvotejakta på gaupe bør innrettes slik at uttaket er mest mulig skadeforebyggende. Å unnta familiegrupper de første ukene av jakta vil redusere sannsynligheten for at hunndyrkvoten blir begrensende for å fylle totalkvoten, samt øke det relative uttaket av hanndyr. Forskning har vist at det er særlig hanningauper som gjør mest skade på sau (Odden, J., Mattisson, J., Gervasi, V. og Linnell, J. 2014. Gaupas predasjon på sau – en kunnskapsoversikt. – NINA Temahefte 57. 71 s), og uttak av hunndyr og ungdyr vil gi mindre virkning for å redusere tap.

I tillegg vil jakt på familiegrupper åpne for jakt på dyr som har en høy dødelighet i utgangspunktet. Ungdyrene i en familiegruppe har en høy naturlig dødelighet det første leveåret etter de forlater mordyret.

Vi viser også til at familiegrupper har et særskilt vern i perioden der ungene fortsatt er avhengig av moren. Det kan være vanskelig å skille mellom dyrene under felling, og felling av mordyret vil gi dårlige prognoser for overlevelse for ungene. Samtidig kan et høyere uttak av unge hunndyr ha negativ innvirkning på bestandsutviklingen på sikt.»

Miljødirektoratet har følgende konkrete anbefalinger for den enkelte region:

Region 1:

«Miljødirektoratet viser til at det ikke er mål om yngling av gaupe i regionen jf. rovviltforskriften § 4. Rovbase viser at det ble dokumentert én familiegruppe av gaupe i regionen hhv i 1997, 2006, 2007 og 2013. Disse dokumentasjonene har ikke vært bestemmende for utviklingen av det nasjonale bestandsmålet eller regionale bestandsmål for øvrige regioner.

Miljødirektoratet vurderer det som lite sannsynlig at uttak av gaupe gjennom kvotefri jakt i region 1 vil ha effekt på det nasjonale bestandsmålet samt ikke ha en negativ effekt på bestandens overlevelse.

Miljødirektoratet vurderer også at uttak av gaupe i region 1 i 2024 ikke er til hinder for å nå de fastsatte bestandsmålene for gaupe i regioner med mål om yngling av gaupe.»

Region 2:

«Bestandsovervåkinga av gaupe i region 2 viser en stabil bestand over flere år, med unntak i 2016 og 2017 da antall påviste familiegrupper havnet under bestandsmålet på 12 familiegrupper. Som en konsekvens av dette ble kvoten kraftig kuttet i 2017, og i 2018 tillot ikke nemnda kvotejakt. Dette hadde positiv effekt på bestanden, som økte

til over bestandsmålet i 2018. Siden da har bestanden ikke vært under bestandsmålet.

I 2021 og 2022 ble det registrert henholdsvis 15,5 og 12 familiegrupper, og i 2023 ble det registrert 14,5 familiegrupper i regionen (figur 3, vedlegg). Tre års gjennomsnitt av antall familiegrupper (14) viser at regionen er over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet.

Prognosemodellen estimerer et antall på 13,3 familiegrupper av gaupe før jakt i 2024 i region 2. Prognosen antyder at det er 34 % sjanse for at regionens bestandsmål blir liggende under bestandsmålet på 12 familiegrupper før kvotejakt i 2024.

Rovviltnemnda vedtok en samlet kvote på til sammen 21 dyr inkludert inntil 8 hunner eldre enn ett år. Tre dyr inkludert to voksne hunndyr eldre enn ett år holdes tilbake som reservekvote for nærmere vurdering ved eventuell ny kunnskap om bestandsforholdene.

Ved en estimert bestandsstørrelse på 13,3 familiegrupper før jakt 2024 beregner modellen at et uttak av opptil 8 hunndyr under jakta i 2024 trolig vil medføre at bestanden havner nært det regionale bestandsmålet også før jakta i 2025.»

Konklusjon

Tatt utgangspunkt bestandsutvikling, prognose for antall familiegrupper før jakt i 2024 og anbefalt høstingsrate under jakta 2024 for å holde en stabil bestand ved bestandsmålet for region 2, anser Miljødirektoratet det som mest sannsynlig at en effektivisering av vedtatte kvotestørrelse vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen.»

Region 3:

«I perioden 2021-2023 ble det registrert henholdsvis 6, 7 og 7, 5 familiegrupper i regionen (figur 3, vedlegg). Dette gir et snitt på 6,8 ynglinger for denne 3-års perioden, og bestandsmålet på 5 familiegrupper er dermed oppnådd.

Prognosemodellen beregner at bestanden i region 3 trolig vil være rundt 8,3 familiegrupper før kvotejakt 2024. Det er 4 % sannsynlighet for at bestanden i region 3 da vil ligge under bestandsmålet på 5 familiegrupper.

Rovviltnemnda i region 3 vedtok en totalkvote på 12 gauper, hvorav en hunndyrkvote på 6 dyr over 1 år. Av kvoten kan det maksimalt felles 2 dyr, hvorav 1 hunndyr over 1 år, innenfor orvaltningsområdet for gaupe. Nemnda har ved fastsettelse av kvote tatt sikte på en svak reduksjon av bestanden ned mot bestandsmålet.

Nemnda har åpnet for å felle familiegrupper i beiteprioritert område allerede fra jaktstart 1. februar i kvotejakta 2024. Bakgrunnen er "Sekretariatet viser til at det de

seneste årene er felt relativt få voksne hunndyr under kvotejakta, samtidig har antallet påviste familiegrupper økt de siste tre årene. Prognosen for 2024 anslår en ytterligere økning. Etter sekretariatets vurdering kan vilkåret om å unnta familiegrupper ha vært til hinder for å ta ut et tilstrekkelig antall voksne hunndyr i beiteprioritert område til at bestanden kan holdes stabilt nært bestandsmålet. Med bakgrunn i dette anbefaler sekretariatet at det forsøksvis åpnes for å felle familiegrupper i beiteprioritert område allerede fra jaktstart 1. februar i kvotejakta 2024. Det må da forventes at en del av kvoten blir belastet med unger. Den skadeforebyggende effekten kan være mindre ved uttak av unger. Det innebærer også at kvoten belastes med dyr som ikke er reproduktive og som normalt har en høyere naturlig dødelighet. Samtidig kan et høyere uttak av unge hunndyr ha negativ innvirkning på bestandsutviklingen på sikt. Dette er tatt med i vurderingen av størrelsen på totalkvoten."

Sekretariatets anbefaling om å åpne for å felle familiegrupper, samt en anbefaling om en hunndyrkvote på 5 dyr, er basert på at prognosemodellen viser en ytterligere økning av familiegrupper fra 2023 til 2024.

Ved en estimert bestandsstørrelse på 8,3 familiegrupper før jakt 2024 beregner modellen at et uttak av 6 hunndyr under jakta i 2024 trolig vil medføre at bestanden havner noe over det regionale bestandsmålet også før jakta i 2025 (figur 4).»

«Regionale prognoser er basert på små tall og har vide konfidensintervaller, og det er derfor stor usikkerhet i disse regionale prognosene. Av den grunn følger direktoratet fortløpende med på gauperegistreringer i de ulike regionene, og antallet registrerte familiegrupper i region 3 ser ut til å være langt lavere enn det som ble registret ved tilsvarende tidspunkt i fjor. Dette til tross for at det ifølge SNO har vært gode forhold for registrering av gaupefamilier så langt i sesongen. Disse data er ikke enda kvalitetssikret av Rovdata og det er fortsatt litt tid igjen til gauperegistreringen avsluttes for i år, men dette kan tyde på at prognosen for antall familiegrupper før jakt 2024 har beregnet et for høyt punkttestimat enn det som faktisk er antallet familiegrupper i region 3 denne vinteren. Usikkerhetsintervallet for punkttestimatet 8,3 (75 % CL) er på 6,1- 11,0.

Konklusjon

På bakgrunn av overnevnte og sist tilgjengelig informasjon om bestanden vurderer Miljødirektoratet at det er grunn til å være forsiktig ved fastsetting av kvote i region 3.

Vi anbefaler at familiegrupper unntas jakt innen beiteprioritert område frem til 28. februar 2024. Begrunnelsen for å forsøksvis åpne opp for felling av familiegrupper er ikke like gjeldende som først antatt, ut fra foreløpige registreringer av familiegrupper så langt i sesongen. Vi viser også til våre generelle kommentarer om å unnta familiegrupper fra kvotejakt frem til og med 28. februar 2024.

Dersom antall familiegrupper påvist i 2024 skulle ligge nederst i usikkerhetsintervallet av bestandsestimatet i prognosemodellen (6 familiegrupper) for 2024 tilsier modellen et lavere uttak for å sørge for at bestanden ligger nært bestandsmålet. Dersom man antar at det før jakt 2024 er 6 familiegrupper vil prognosen (0,43 voksne hunndyr pr. familiegruppe, og totalt 1,27 dyr per familiegruppe) anbefale en kvote på 3 hunndyr og en totalkvote på 8 individer for å holde bestanden stabil på 6 familiegrupper til neste år. Per i dag kan det ut fra registreringene av familiegrupper så langt tyde på bestanden ligger noe lavere enn prognosemodellen estimerer, men det gjenstår fortsatt noe tid i overvåkingssesongen.

Bestandsmålet for regionen er på 5 familiegrupper og det er et mål å ligge så nært bestandsmålet som mulig. Direktoratet vil derfor anbefale at totalkvoten reduseres til 10 individer og maksimalt 4 voksne hunndyr hvorav 1 hunndyr beholdes i reservekvote som Statsforvalter/nemnd kan vurdere å fordele, sett i forhold til bestandssituasjonen og måloppnåelsen for regionen etter 1 mars.

En reduksjon av vedtatt kvotestørrelse reduserer sannsynligheten for at bestanden etter neste yngling vil havne under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen.»

Region 5:

«I region 5 var det en betydelig nedgang i bestanden i perioden fra 2011 til 2015. I 2015 var bestanden på sitt laveste med 2,5 familiegrupper. Bestanden økte så frem mot 2017 da det ble dokumentert 9,5 familiegrupper. Etter dette har det igjen vært en nedgang frem til 2019, med 6 dokumenterte familiegrupper. De siste fire årene har det vært en øking i antall familiegrupper, og i 2023 er det påvist 11,5 familiegrupper i region 5 (figur 3, vedlegg). I 2021 og 2022 ble det henholdsvis påvist 8,5 og 10,5 familiegrupper og gjennomsnittet for de tre siste årene (2021-2023) er på 10,2 familiegrupper. Bestandsmålet for regionen er nådd.

Gjennom prognosemodellen er det beregnet at bestanden i region 5 trolig vil være rundt 13 familiegrupper i 2024. Gitt et estimat på rundt 13 familiegrupper i 2024 i region 5, åpner denne beregningen for et relativt høyt uttak både totalt og av voksne hunndyr for å holde bestanden stabil.

På bakgrunn av bestandshistorikk, modellens usikkerhet på regionalt nivå og at tilfeldigheter kan få stor betydning for bestandsutviklingen i små bestander, valgte rovviltnemnda å gjøre et forsiktig uttak av gaupe gjennom kvotejakt i 2024. Rovviltnemnda vedtok en totalkvote på 5 gauper, hvorav en hunndyrkvote på 2 dyr over 1 år. Familiegrupper av gaupe er unntatt fra jakta.

Konklusjon

Miljødirektoratet vurderer det som mest sannsynlig at en effektivering av vedtatte kvotestørrelse vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen.

Region 6:

«Gaupebestanden i region 6 har ligget over bestandsmålet på 12 familiegrupper de siste ti årene bortsett fra 2013, hvor det ble dokumentert 8 familiegrupper (figur 3, vedlegg). Det er registrert henholdsvis 18, 14 og 13 familiegrupper av gaupe før jakt i regionen i henholdsvis 2021, 2022 og 2023. Tre års gjennomsnitt av antall familiegrupper for regionen er 15 familiegrupper.

Prognosemodellen estimerer et antall på 12,2 familiegrupper av gaupe før jakt i 2024 i region 6. Prognosen antyder at der er 48 % sjanse for at regionens bestandsmål blir liggende under bestandsmålet på 12 familiegrupper før kvotejakt i 2024.

Rovviltnemnda vedtok en samlet kvote på til sammen 20 dyr inkludert inntil 7 hunner eldre enn ett år. Fire dyr inkludert to voksne hunndyr eldre enn ett år holdes tilbake som reservekvote for nærmere vurdering ved eventuell ny kunnskap om bestandsforholdene.

Ved en estimert bestandsstørrelse på 12,2 familiegrupper før jakt 2024 beregner modellen at det er størst sannsynlighet for at bestanden havner på bestandsmålet i 2025 med en hunndyrkvote på 6 dyr. Ved uttak av 7 hunndyr er sannsynligheten lavere (figur 5).»

«Konklusjon

For region 6 vurderer vi at hunndyrkvoten kan være satt noe høyt, sett i forhold til prognosemodellen slik den estimerer sannsynligheten for at bestandsmålet skal oppnås før jakt i 2025. Imidlertid er tallene på regionnivå noe usikre, og bestanden har ligget stabilt over bestandsmålet siden 2013, til tross for relativt høyt uttak av voksne hunndyr på henholdsvis 9, 13 og 7 i 2021, 2022 og 2023. Videre vil det være mulighet for nemnda og statsforvalter å vurdere reservekvoten ut fra ny informasjon om bestandssituasjonen. Vi vil likevel oppfordre til at begrunnelsen for å ikke følge prognosemodellen kan framgå av vedtakene.

Videre anbefaler vi å forlenge unntaket av familiegrupper til og med 28. februar 2024.»

Departementet viser ellers til den faglige tilrådingen i sin helhet.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Departementet skal ta stilling til om det skal gis kvote for kvotejakt på gaupe som vedtatt av rovviltnemndene i region 1, 2, 3, 5 og 6.

Vi viser til Miljødirektoratets oppsummering av vedtak om kvoter for kvotejakt på gaupe i 2024 i deres faglige tilråding. Til sammen har nemndene fattet vedtak om uttak av 58 individer i regionene 2, 3, 5 og 6, med en samlet hunndyrkvote på 23 dyr. Utover dette er det

fattet vedtak om kvotefri jakt i region 1, i beiteprioriterte områder i tidligere Aust-Agder i region 2, og i hele Møre og Romsdal utenfor forvaltningsområdet for gaupe og i kommunene Oppdal og Røros i Trøndelag i region 6. I region 2 og 6 er det fattet vedtak om reservekvoter som holdes tilbake for tildeling ved eventuell ny kunnskap om bestandsforhold.

Departementet vil også nevne at Miljødirektoratet har fattet vedtak om kvotejakt på gaupe i region 7 (Nordland) og deler av region 8 (Troms og Finnmark). Kvoten i region 7 er satt til 6 gauper, med en hunndyrkvote på totalt 2 voksne dyr, og kvoten i Troms i region 8 er satt til 5 gauper, hvorav 2 voksne hunndyr. Disse vedtakene er påklaget og vil behandles av KLD i eget vedtak. Miljødirektoratet har også informert om at det ikke åpnes for kvotejakt på gaupe i region 4 (Oslo, Akershus og Østfold) i 2024. Den totale kvoten for jakt på gaupe i Norge i 2024 er 69 dyr, hvorav en hunndyrkvote på 27 dyr.

Saken er behandlet etter viltloven § 9, naturmangfoldloven (nml.) §§ 16 og 77, og rovviltforskriften §§ 4, 7 og 11. Departementet legger, i henhold til naturmangfoldloven § 7, i sin vurdering prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 og § 12 til grunn som retningslinjer for avgjørelsen. Det samme gjelder naturmangfoldloven § 14 om at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 anses ikke relevant i saken, fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår. Departementet viser til at aktsomhetsplikten i naturmangfoldloven § 6 ikke kommer til anvendelse når offentlige myndigheter treffer vedtak. I disse tilfellene skal hensynet til naturmangfold ivaretas ved vurdering av prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12.

Naturmangfoldloven § 5 sier at målet er at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Forvaltningsmålet for arter i § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen i denne saken. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning går frem av rovviltforskriften § 1, og er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4, og i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt forvaltningsplanen for rovvilt i den enkelte region, jf. rovviltforskriften § 6.

Det er et vilkår for jakt på gaupe at best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd, jf. naturmangfoldloven § 16 tredje ledd. Videre følger det av naturmangfoldloven § 16 fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør. Departementet anser at vilkåret i nml. § 16 tredje ledd er oppfylt. Departementet viser særlig til forskrift av 21. januar 2022 nr. 128 om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jaktsesongene fra og med 1. april 2022 til og med 31. mars 2028 §§ 1 og 2, hvor det framgår at gaupe er en jaktbar art.

I en klage som gjelder vedtaket i region 2 vises det til at rovvilt er viktig for næringsvirksomhet som fokuserer på naturopplevelser, og det vises spesifikt til Dalen Villmarkssenter i Tokke kommune og en anførsel om å redusere kvoten i jaktområde 2 av hensyn til en slik næring. Departementet mener næringsvirksomhet basert på naturopplevelser er positivt. Samtidig er det i slike vedtak behov for å balansere ulike hensyn, og departementet legger til grunn at slike vurderinger er gjort av rovviltnemnda i region 2 i førsteinstans. Departementet vil også understreke at det i forvaltningen av rovvilt legges vekt på at balansegangen er gjort både ved Stortingets fastsettelse av de nasjonale bestandsmålene og fastsettelsen av de regionale bestandsmålene.

Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe når bestanden, basert på at et treårs gjennomsnitt av bestandsstatus, ligger over det regionale bestandsmålet, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11. Det følger av rovviltforskriften § 7 at rovviltnemndas vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen. Rovviltnemnda skal i forbindelse med kvotefastsettelsen blant annet gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling, og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. kommentarene til rovviltforskriften § 7 annet ledd.

Ved behandlingen av St. meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*, fastsatte Stortinget et nasjonalt bestandsmål for gaupe på 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling våren 2011 ble bestandsmålet videreført, jf. rovviltforliket (Representantforslag 163 S (2010-2011)) punkt 2.1.7. Videre går det fram av rovviltforliket at forvaltningen skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig.

Avgjørelsen bygger på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon og effekten av påvirkninger. Departementet har også lagt vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder samisk bruk. Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget oppfyller kravene i nml. § 8. Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger avgjørelsen kan ha for naturmiljøet. Departementet har derfor tillagt føre-var-prinsippet i nml. § 9 liten vekt. Når det gjelder effekten av påvirkninger, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom, skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling, slik at forvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen, jf. naturmangfoldloven § 10.

I enkelte av klagene er det anført at det ikke bør åpnes for kvotefri jakt i enkelte av regionene. I kommentarene til rovviltforskriften § 11, andre ledd står følgende om kvotefri jakt:

«For gaupe kan rovviltnemnden sette av egne områder for kvotefri jakt i forbindelse med sitt årlige vedtak om kvotejakt på gaupe. Det kan bare åpnes for kvotefri jakt på gaupe så lenge dette kan skje innenfor rammen av det nasjonale

bestandsmålet for regionen. Dersom det årlig settes av områder til kvotefri jakt på gaupe forutsettes det at bestandsmålet for regionen kan nås i de andre delene av regionen, og at områder med kvotefri jakt på gaupe er områder der det normalt ikke opptrer gaupe i ynglende bestander. Det forutsettes videre at rovviltnemnden gjennom sine årlige vedtak om kvoter og eventuelle områder for kvotefri jakt på gaupe bidrar til en størst mulig grad av forutsigbarhet for berørte næringsinteresser. Dette innebærer at områder for kvotefri jakt på gaupe innenfor en region bør være relativt stabile fra år til år.»

Departementet viser til at det er åpnet for kvotefri jakt i region 1 og deler av region 2 og 6. Departementet viser til at det er gjort også tidligere år, og legger til grunn at det er hjemmel for dette.

Enkelte av klagerne anfører at vedtakene bryter med nml. § 18 bokstav b eller ikke vurderer skadepotensialet riktig. Som det framgår over, følger det av rovviltforskriften § 7 at rovviltnemndas vedtak blant annet skal bygge på skade- og konfliktsituasjonen. Videre inngår den skade som arten gjør i vurderingsgrunnlaget under nml. § 16 fjerde ledd. Vedtakene er derimot fattet med hjemmel i § 16, og ikke med hjemmel i nml. § 18 første ledd bokstav b, og vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b knyttet til å avverge skade på for eksempel husdyr er derfor ikke relevant i disse vedtakene.

I en klage anføres det at saksbehandlingen strider med rovviltforskriften § 8. Rovviltforskriften § 8 hjemler kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv. Disse vedtakene omhandler kvotejakt, og rovviltforskriften § 8 er derfor ikke relevant i disse vedtakene.

I enkelte klager vises det til at vedtak bryter artiklene 2, 6, 7 og 9 i Bernkonvensjonen. Bernkonvensjonen artikkel 2 oppstiller visse forpliktelser til å treffe nødvendige tiltak for å opprettholde («maintain») eller tilpasse («adapt») bestandene av vill flora og fauna til et nivå som blant annet skal svare til økologiske, vitenskapelige og kulturelle krav. Høyesterett har lagt til grunn at Norge er folkerettslig bundet til å sikre ulvens overlevelse i norsk natur, med henvisning til konvensjonens artikkel 2 jf. HR-2021-662-A avsnitt 67-69. Tilsvarende forpliktelse gjelder også for gaupe. I HR-2021-662-A avsnitt 71, fant Høyesterett det klart at Norge ikke bryter forpliktelsen «så lenge den norske delbestanden er så stor at dette bestandsmålet nås». For gaupe er det nasjonale bestandsmålet nådd. Departementet finner på denne bakgrunn at vedtaket ikke er strid med Bernkonvensjonens artikkel 2.

Når det gjelder Bernkonvensjonen artikkel 6, gjelder den kun arter listet i vedlegg II. Gaupe er oppført på liste III, og artikkel 6 er derfor ikke relevant.

Bernkonvensjonen artikkel 7 forplikter til å treffe tiltak av lovgivningsmessig og administrativ art for å sikre vern av de dyrearter som er opplistet i konvensjonens vedlegg III, deriblant gaupe. Utnyttelsen av slike arter skal i henhold til artikkel 7 nr. 2 reguleres slik at bestandene holdes utenfor fare sett hen til forpliktelsene i artikkel 2. Departementet viser til at det er etablert et forvaltningssystem som skal sikre gaupebestandens langsiktige overlevelse i

Norge, og at uttak gjennom skadefelling og kvotejakt er regulert særskilt. Videre viser departementet til at det foreligger solid vitenskapelig kunnskap om gaupebestandens tilstand og påvirkninger på bestanden, og at vi har tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger kvotejakt og andre uttak vil ha på bestanden. Etter departementets vurdering er reguleringen av kvotejakt på gaupe i tråd med Bernkonvensjonens art. 7.

Når det gjelder artikkel 9 i Bernkonvensjonen viser departementet til at bestemmelsen angir vilkår for unntak fra enkelte konvensjonsbestemmelser, deriblant artikkel 7. Ettersom vår vurdering er at vedtakene om kvotejakt på gaupe er i tråd med artikkel 7 finner vi ikke grunn til å vurdere anførselene knyttet til artikkel 9 nærmere.

Enkelte av klagerne har anført at vedtak er i strid med Grunnloven § 112. Av dom i Høyesterett (HR-2021-662-A), som gjaldt tre vedtak om felling av ulv, står følgende vurdering om Grunnloven § 112: *«Grunnloven § 112 verner miljøet og gir rett til «en natur der produksjonsevne og mangfold bevares». Jeg kan ikke se at naturmangfoldloven § 18 er i strid med Grunnloven § 112, noe partene heller ikke har anført. Slik naturmangfoldloven og rovviltforskriften er utformet, kan jeg heller ikke se at § 112 får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor i saken her.»* Departementet vurderer tilsvarende at Grunnloven § 112 ikke får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor for vedtak om kvotejakt etter nml. § 16 jf. viltloven § 9 og rovviltforskriften. Departementet har i denne saken kommet til at vilkårene i for å åpne for kvotejakt er oppfylt, og kan på denne bakgrunn ikke se at vedtaket er i strid med Grunnloven § 112.

Enkelte av klagerne har anført at nemndenes vedtak er i strid med viltloven § 19. Departementet viser til at vi forutsetter at kvotejakten utøves i overensstemmelse med relevant regelverk, herunder viltloven § 19 om human jakt. Mistanke om eventuelle lovbrudd under utøvelsen av kvotejakt må etter departementets mening håndteres på annen måte enn som et argument mot å åpne for kvotejakt, for eksempel ved at konkrete forhold meldes til politiet. Videre hevdes det at kvotejakt er brudd på dyrevelferdsloven § 3 om dyrs egenverdi og beskyttelse mot fare for unødige påkjenninger og belastninger. Departementet viser til at denne bestemmelsen omhandler krav til god behandling av dyr generelt, men likevel ikke i slik betydning at det innebærer et forbud mot jakt, felling og fangst av vilt. Departementet kan ikke se at vedtak om kvote for lisensfelling av ulv medfører brudd på dyrevelferdsloven § 3.

Bestandens overlevelse, nasjonalt bestandsmål og regionale bestandsmål

Miljødirektoratet mener at et samlet uttak av dyr tilsvarende nemndenes vedtak ikke vil true bestandens overlevelse. Departementet er enig i dette. Dette forutsetter at den svenske forvaltningen fortsetter med uttak på samme nivå som de senere år, uten større endringer.

Gaupe er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2021. Når det gjelder bestandssituasjonen for gaupe, vises det til informasjon fra Rovdata (Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt). Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om

status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Miljødirektoratet har i sin faglige tilråding og det vedlagte Kunnskapsgrunnlaget redegjort for gaupebestanden i Norge og Skandinavia, og departementet viser til dette. I NINA rapport 2307 går det fram at det er registrert henholdsvis 67, 58,5 og 71,5 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2021, 2022 og 2023. Gaupebestanden er dermed over det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger som er fastsatt i Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Antall registrerte familiegrupper i 2023 tilsvarer en bestand på omkring 421 dyr (95 % CI = 351–491) i Norge. Dette er bestandsstørrelsen før kvotejakta i 2023 og før reproduksjonssesongen. Bestandsestimatet før jakt i 2022 var på 343 dyr.

Antall familiegrupper har økt i regionene 2, 3, 4, 5, 7 og 8 i 2023 sammenlignet med 2022, mens antallet har gått ned i regionene 6. Region 1 har ikke bestandsmål for gaupe, og har de siste tre årene ikke hatt registrert familiegrupper av gaupe. Nemnda har myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe. Gaupebestanden i region 2 har ligget på eller over bestandsmålet på 12 årlige familiegrupper de siste tre årene. Tre års gjennomsnitt av antall ynglinger (14) er over det regionale bestandsmålet, og nemnda har myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe. Gaupebestanden i region 3 har ligget over bestandsmålet på 5 årlige familiegrupper de siste tre årene. Tre års gjennomsnitt av antall ynglinger (6,8) er over det regionale bestandsmålet, og nemnda har myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe. Gaupebestanden i region 5 har ligget under eller over bestandsmålet på 10 årlige familiegrupper de siste tre årene. Tre års gjennomsnitt av antall ynglinger (10,2) er over det regionale bestandsmålet, og nemnda har myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe. Gaupebestanden i region 6 har ligget over bestandsmålet på 12 årlige familiegrupper de siste tre årene. Tre års gjennomsnitt av antall ynglinger (15) viser at regionen er over det regionale bestandsmålet, og nemnda har myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe.

Departementet viser til at vedtaksmyndigheten skal vurdere eventuelle uttak blant annet ut fra hensynet til å komme så nær det regionale bestandsmålet som mulig. I kommentarene til rovviltforskriften § 7 uttales det at kravet til presisjon øker jo nærmere ned mot det nasjonale bestandsmålet den aktuelle rovviltart forvaltes. Kravet til presisjon i kvotefastsettelsen er lik uansett om man ligger under eller over bestandsmålet.

Det nasjonale bestandsmålet for gaupe er fordelt på sju av åtte forvaltningsregioner for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Region 1 har ikke et regionalt mål om yngling av gaupe. For region 2 er bestandsmålet 12 årlige ynglinger av gaupe, region 3 har et mål om 5 årlige ynglinger av gaupe, region 5 har mål om 10 årlige ynglinger av gaupe og region 6 har mål om 12 årlige ynglinger av gaupe jf. rovviltforskriften § 4 bokstav a til f.

Miljødirektoratet vurderer det som mest sannsynlig at en effektivering av den totale kvoten som er satt for regionene 1, 2, 3, 5 og 6 medfører at det nasjonale bestandsmålet vil kunne oppnås ved neste yngling. Departementet er enig i dette.

Miljødirektoratet anser det som sannsynlig at en effektivering av vedtatte kvotestørrelse som nemndene har vedtatt vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det regionale bestandsmålene for regionene 1, 2, 5 og 6. Departementet er enig i dette.

Rovviltnemnda i region 3 anmodet i brev av 25. januar 2024 om å unnta familiegrupper av gaupe fra kvotejakt i beiteprioritert område frem til 28. februar. Bakgrunnen er de opplysninger som foreligger om gaupebestanden i region så langt i vinterens registreringsarbeid, og at nemnda ønsker å legge føre-var prinsippet til grunn. Departementet viser til at også Miljødirektoratet anbefaler at familiegrupper unntas jakt innen beiteprioritert område frem til 28. februar 2024. Departementet er enig i dette. For region 3 endres derfor vedtaket slik at familiegrupper unntas fra kvotejakt til og med 28. februar 2024. Miljødirektoratet anbefaler også å forlenge unntaket av familiegrupper til og med 28. februar 2024 i region 6. Departementet er enig i dette. I region 6 endres derfor vedtaket slik at familiegrupper unntas fra kvotejakt til og med 28. februar 2024. Dette gjelder ikke områder med kvotefri jakt.

Miljødirektoratet viser i sin faglige tilråding til at det per i dag, ut fra registreringene av familiegrupper, tyder på bestanden ligger noe lavere enn prognosemodellen estimerer. Direktoratet understreker at det fortsatt gjenstår noe tid i overvåkingssesongen. Direktoratet skriver videre at de derfor vil «*anbefale at totalkvoten reduseres til 10 individer og maksimalt 4 voksne hunndyr hvorav 1 hunndyr beholdes i reservekvote som Statsforvalter/nemnd kan vurdere å fordele, sett i forhold til bestandssituasjonen og måloppnåelsen for regionen etter 1 mars.*» Bakgrunnen er sist tilgjengelig bestandsinformasjon i regionen. Departementet viser til at Miljødirektoratet mener at en slik reduksjon av kvotestørrelsen vil redusere sannsynligheten for at bestanden etter neste yngling havner under bestandsmålet i region 3. Departementet er enig i dette. På den andre siden har bestanden ligget noe over det regionale bestandsmålet over noen år. Departementet endrer derfor totalkvoten fra 12 dyr til 11 dyr, og hunndyrkvoten fra 6 voksne hunndyr til 5 voksne hunndyr, hvorav 1 voksent hunndyr beholdes i reservekvote til 1. mars slik at rovviltnemnda, i samråd med sekretariatet, kan vurdere å fordele dette sett i forhold til bestandssituasjonen og måloppnåelsen i regionen. Departementet overlater til rovviltnemnda, i samråd med statsforvalteren å fordele total- og hunndyrkvoten.

Som Miljødirektoratet, mener departementet at hunndyrkvota i region 6 kan være satt noe høyt. På den andre siden, er de regionale tallene i prognosemodellen noe usikre, og bestanden har ligget over det regionale bestandsmålet over tid. En del av totalkvota er tatt ut som reservekvote, og nemnda og sekretariatet vil kunne tilpasse bruken av denne reservekvota mot ny informasjon om bestandsstatusen.

Departementet viser til at det er anført av klager at det ikke burde være mulig å sette reservekvoter. Departementet mener rovviltnemndene har anledning til å gjøre dette, og viser til at både totalkvoten/startkvoten og reservekvoten vurderes av departementet ved behandling av klagesakene.

Andre viktige samfunnsinteresser

Det følger av naturmangfoldloven § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Naturmangfoldloven § 14 annet ledd slår fast at det ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder for den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for

samisk kultur. Vedtaket i region 5 og 6 gjelder kvotejakt blant annet i områder der det foregår reindrift, og departementet anser at vedtaket berører samiske interesser direkte. Det registreres årlig skade på beitedyr forårsaket av gaupe i regionene. Rovviltnemndenes vedtak er blant annet fattet på bakgrunn av skadesituasjonen og skadepotensialet knyttet til gaupe i regionen. Andre viktige samfunnsinteresser er tillagt stor vekt i saken, jf. naturmangfoldloven § 14.

Øvrige anførsler

Om myndighet til å fatte vedtak

Det anføres i noen av klagene at rovviltnemndene ikke har myndighet til å fatte vedtak om kvotejakt der gaupebestanden ligger på og ikke ligger over bestandsmålet. Departementet viser her til at den politiske målsettingen er så langt det er mulig å forvalte rovviltbestandene i tråd med de vedtatte bestandsmål. Videre er det etablert praksis for at myndigheten er lagt til de regionale rovviltnemndene når regionalt bestandsmål for den aktuelle arten er oppnådd. Ved det tilfelle gaupebestanden er mindre enn regionalt bestandsmål over et gjennomsnitt på tre år, mister rovviltnemnda myndigheten. Dette tydeliggjøres også av kommentarene til § 7 i rovviltforskriften, der det blant annet står:

"I de tilfeller der de nasjonale bestandsmålene i regionen ikke er nådd har ikke rovviltnemnden myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling og jakt."

I rovviltforliket av 2011 (Representantforslag 163 S (2010-2011)) punkt 2.1.1 sier blant annet:

«Nemndene har myndighet til å fastsette kvoter for lisensfelling, kvotejakt og kvoter for betinget skadefelling for bestander der regionalt bestandsmål er nådd. Også i tilfeller der bestandsmål ikke er nådd, skal rovviltnemndenes syn tillegges betydelig vekt i Miljøverndepartementets beslutning i saken.»

Med en politisk målsetting om å forvalte rovviltbestandene i tråd med bestandsmål mener departementet det er lite hensiktsmessig å endre praksis slik at rovviltnemndene kun har myndighet i tilfeller der en rovviltbestand er større enn det regionale bestandsmålet for arten i den enkelte region. Departementet vil i denne sammenheng også vise til at bestandsregulering kan være nødvendig for å hindre vekst ut over bestandsmålet, selv om bestandsstatus ved siste rapportering fra Rovdata viser en bestand som ikke er større enn bestandsmålet. Dette for å opprettholde en bestand så nær bestandsmålet som mulig.

Åteforskriften § 7

En klager er uenig i åteforskriften § 7, og mener det er uetisk og uforsvarlig å bruke åte, hunder og båsfeller. Departementet viser til at vi forutsetter at kvotejakten utøves i overensstemmelse med relevant regelverk. Departementet viser i denne sammenheng også til at det av hensyn til dyrevelferdsmessige hensyn ved levende fangst av gaupe blir stilt krav til godkjenning av bås, tillatelse og vilkår for bruk fra statsforvalteren og krav til rapportering etter endt fangstperiode.

Endre fordelingen av kvoten i region 5

En klager mener det vil være nyttig om minst en gaupe kan felles i forvaltningsområdet for ulv, fordi det vil gjøre det lettere å få gode takseringer fra hele ulvesona.

Departementet viser til at rovviltnemnda foretar vurderinger av blant annet jaktområdet når de vurderer å fastsette kvote for jakt på gaupe, jf. rovviltforskriften § 11.

Departementet ser ikke grunn til å ta anførselen til følge.

Om Naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket)

Det er blant klagerne anført at vedtaket strider mot mål 4 i Naturavtalen, som særlig omhandler trusler mot truede arter. For å følge opp den globale naturavtalen, inkludert mål 4, vil regjeringen legge frem en stortingsmelding med en ny nasjonal handlingsplan for natur.

Samtidig viser departementet til at vedtak om lisensfelling, som alle vedtak om uttak av rovvilt, skal skje innenfor rammene av blant annet Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven og Stortingets føringer for rovviltforvaltningen. Vi kan på denne bakgrunn ikke se at rammeverkets overordnede målsetninger, kan tillegges særlig betydning i denne saken.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndene i region 1, 2 og 5 sine vedtak om kvotejakt på gaupe i regionen for 2024. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at det vurderes som mest sannsynlig at den vedtatte kvoten vil medføre at bestanden etter neste års yngling fortsatt vil oppfylle det fastsatte bestandsmålet for regionen, og at bestanden skal forvaltes så nært bestandsmålet som mulig. Departementet viser også til at det årlig registreres tap og skade på beitedyr forårsaket av gaupe i regionene.

På bakgrunn av Miljødirektoratets faglige tilråding, gjør departementet enkelte endringer i vedtakene i region 3 og 6. Når det gjelder region 3, viser Miljødirektoratet i sin faglige tilråding til at det per i dag, ut fra registreringene av familiegrupper, tyder på bestanden ligger noe lavere enn prognosemodellen estimerer. Departementet viser til at Miljødirektoratet mener at en reduksjon av kvotestørrelsen vil redusere sannsynligheten for at bestanden etter neste yngling havner under bestandsmålet i region 3. Departementet er enig i dette. På den andre siden har bestanden ligget noe over det regionale bestandsmålet over noen år. Departementet endrer derfor totalkvoten fra 12 dyr til 11 dyr, og hunddyrkvoten fra 6 voksne hunddyr til 5 voksne hunddyr, hvorav 1 voksent hunddyr beholdes i reservekvote til 1. mars slik at rovviltnemnda, i samråd med sekretariatet, kan vurdere å fordele dette sett i forhold til bestandssituasjonen og måloppnåelsen i regionen. Departementet overlater til rovviltnemnda, i samråd med sekretariatet, å fordele total- og hunddyrkvoten.

Rovviltnemnda i region 3 har anmodet at det blir satt vilkår om at familiegrupper av gaupe i beiteprioritert område er fredet frem til 28. februar. Bakgrunnen er de opplysninger som foreligger om gaupebestanden i region så langt i vinterens registreringsarbeid og ønske om å legge føre-var prinsippet til grunn. Departementet er enig i dette, og endrer vedtaket slik at familiegrupper av gaupe i beiteprioritert område unntas fra kvotejakt frem til 28. februar 2024.

I region 6 opprettholdes kvoten, men vedtaket endres i tråd med Miljødirektoratets anbefaling, slik at familiegrupper unntas fra kvotejakt til og med 28. februar 2024.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Gro Kvelprud Moen
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 1
Rovviltnemnda i region 2
Rovviltnemnda i region 3
Rovviltnemnda i region 5
Rovviltnemnda i region 6
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestland

Adresseliste

Aktivt Rovdyrvern Foreningen Våre Rovdyr	Postboks 195	2151	ÅRNES
Fosen Naturvernforening	Ytre Ringvei 32	7100	RISSA
Naturvernforbundet i Agder NJFF Hedmark	Monsøya 44	4644	SØGNE
NOAH - for dyrs rettigheter Rovviltets Røst Norge	Postboks 1410	2406	ELVERUM